

جمهوری اسلامی ایران
ستاد حقوق بشر

زنان در جمهوری اسلامی ایران

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران

(۱ اسفندماه ۱۴۰۱)

زنان در جمهوری اسلامی ایران

**ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران
(۱ اسفندماه ۱۴۰۱)**

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تحولی شگرف در نگرش به نقش و جایگاه زنان در جامعه روی داد. یکی از مهم‌ترین تحولات صورت گرفته، هویت‌بخشی به زن مسلمان ایرانی بود، امری که موجبات ترقی و تعالی زنان را پس از انقلاب اسلامی فراهم آورد. نظام جمهوری اسلامی ایران به تبعیت از دین مبین اسلام زنان را به‌عنوان نیمه دیگر فعال جامعه می‌داند و رعایت حقوق خاص زنان در عرصه‌های متعدد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و فراهم ساختن زمینه حضور مؤثر این قشر در حوزه‌های مختلف را از وظایف اساسی خود قرار داده و همواره می‌کوشد تا در برنامه‌ریزی و تصویب قوانین، این هدف را مدنظر قرار دهد. انقلاب اسلامی از نخستین روزهای نهضت مردمی خود بر اهمیت نقش و جایگاه زنان در جامعه اسلامی تأکید داشته و همواره بر استیلای کامل حقوق آنان بر پایه اصول اساسی و در چارچوب شریعت اسلامی و با در نظر گرفتن تمام زوایای شخصیتی و ابعاد و ویژگی‌های وجودی آنان اهتمام داشته است. در این راستا برای رشد و ارتقاء زنان قوانین متعددی را تصویب کرده است که این قوانین همواره دارای ماهیت پویا بوده و در صورت تغییر نیازهای جامعه قابلیت ارتقا و جایگزینی را دارند.

زنان پس از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران بر این باور بودند که رشد حقیقی آن‌ها در گرو آن است که در یک حرکت متعادل و چندجانبه؛ از سویی به رشد فردی خویش اهتمام ورزند و از سوی دیگر به‌عنوان محور اصلی خانواده به وظایف خانوادگی‌شان یعنی همسری و مادری توجه نمایند و علاوه بر این، در عرصه‌های مختلف سیاسی و اجتماعی حضور و فعالیت گسترده‌ای داشته باشند. این در حالی است که زنان ایرانی در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار نظام جمهوری اسلامی، شایستگی خود را بارها و بارها به اثبات رسانده و با رعایت آموزه‌های دینی و حفظ حریم شخصیتی، همواره در عرصه‌های مختلف فردی و اجتماعی، تربیتی و فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و دیگر عرصه‌ها فعالیت نموده و شایستگی و تلاش بی‌شائبه خود را برای اعتلای میهن به‌خوبی نشان داده‌اند. به‌گونه‌ای که در طی ۴۰ سال پس از انقلاب اسلامی شاهد رشد علمی، شخصیتی، اخلاقی، سیاسی و اجتماعی زنان در نظام جمهوری اسلامی در کلیه عرصه‌های پزشکی، فناوری، آموزشی، تشکیل نهادها و مراکز خاص زنان، تدوین و تصویب قوانین و مقررات متعدد در خصوص حقوق زنان، ایجاد و گسترش جریان‌های گوناگون اجتماعی و سیاسی با هدف دفاع از حقوق زنان، جایگاه‌های مدیریتی و اجرایی، قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری و... بوده‌ایم.

تأمین حقوق همه جانبه افراد اعم از زن و مرد و تساوی عموم در برابر قانون و رفع تبعیض ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه در قانون اساسی و قوانین موضوعه تضمین و مورد اهتمام قرار گرفته و نهادهای حکومتی موظف شده‌اند زمینه رشد مادی و معنوی بانوان را فراهم آورده و با برقراری تسهیلات و تمهیدات لازم، حقوق زنان را در عرصه‌های مختلف تأمین نمایند. جمهوری اسلامی ایران از بدو استقرار، توجه ویژه‌ای به پیشبرد امور زنان و ارتقاء حقوق و جایگاه آنان مبذول داشته است. جمهوری اسلامی ایران در راستای اعتلای کرامت، شرافت و شخصیت اجتماعی و انسانی زنان، به پیشرفت‌های قابل توجهی نائل گردیده است و اقدامات گسترده‌ای در خصوص ارتقاء وضعیت بهداشتی، آموزشی، ایجاد اشتغال، تأمین امنیت زنان و مبارزه با خشونت علیه آنان و افزایش حضور اجتماعی زنان از طریق حضور در مناصب تصمیم‌گیری صورت پذیرفته است که به اختصار در این گزارش به آن، اشاره می‌شود.

اهم قوانین و مقررات حمایتی از زنان تا سال ۱۴۰۱

زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران در برنامه‌های توسعه مورد حمایت قرار گرفته‌اند. یکی از نمونه‌های بارز آن، توجه به زنان در قانون اساسی و قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی می‌باشد. بر اساس ماده ۱۰۱ قانون برنامه ششم توسعه تمامی دستگاه‌های اجرائی موظفند به منظور تحقق اهداف مندرج در اصول دهم (۱۰)، بیستم (۲۰) و بیست و یکم (۲۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله و سیاست‌های برنامه ششم و سیاست‌های کلی خانواده مبنی بر تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و استیفای حقوق شرعی و قانونی زنان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان و نیز به منظور بهره‌مندی جامعه از سرمایه انسانی زنان در فرآیند توسعه پایدار و متوازن، با سازماندهی و تقویت جایگاه سازمانی امور زنان و خانواده در دستگاه نسبت به اعمال رویکرد عدالت جنسیتی بر مبنای اصول اسلامی در سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های خود و ارزیابی آثار و تصمیمات اقدام نمایند.

علاوه بر قوانین عام، قوانین خاص متعددی نیز برای حمایت مضاعف از زنان تصویب شده است. همچنین، صدها مصوبه در حمایت از زنان و خانواده در هیات دولت به تصویب رسیده است. همچنین سند ملی امنیت بانوان در روابط اجتماعی و سند ملی امنیت کودکان با هدف حمایت و ارتقاء حقوق زنان و کودکان در ابعاد مختلف جسمی، روانی، اجتماعی و عاطفی

تدوین شده است. مهمترین قوانین و مقرراتی که به طور مستقیم به حمایت از زنان اختصاص دارند و یا به طور غیرمستقیم در حمایت از زنان می‌باشند، به شرح جدول شماره (۱) فهرست شده‌اند.

جدول شماره (۱): اهم قوانین حمایتی از زنان در جمهوری اسلامی ایران

اهم قوانین حمایتی از زنان	
<p>در مقدمه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، هویت اصلی و حقوق انسانی زن و بازیابی این حقوق و نقش مؤثر آن در ایجاد بنیادهای اجتماعی اسلامی مورد تأکید قرار گرفته است. مواد مشخص در قانون اساسی به منظور حفظ حقوق زنان و جلوگیری از تبعیض علیه آنها عبارتند از:</p> <ul style="list-style-type: none"> - در مقدمه قانون اساسی آمده است: خانواده، واحد بنیادین جامعه و کانون اصلی رشد و تعالی انسان است. در حال حاضر زن ضمن داشتن وظیفه مهم مادری در پرورش انسان‌ها در امور جامعه نیز حضور دارد. و در نتیجه پذیرای مسئولیتی خطیرتر و در دیدگاه اسلامی برخوردار از ارزش و کرامتی والاتر خواهد بود. - تأمین حقوق همه‌جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه و تساوی در برابر قانون (بند ۱۴ اصل ۳)؛ - حمایت یکسان قانون از زنان و مردان و برخورداری آنان از همه حقوق سیاسی، اقتصادی و اجتماعی (اصل ۲۰)؛ - موظف بودن دولت به تضمین حقوق زن در تمام جهات (اصل ۲۱)؛ - ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سال‌خورده و بی‌سرپرست در (بند ۴ اصل ۲۱)؛ - اعطای قیمومت فرزندان به مادران شایسته در جهت غبطه آن‌ها در صورت نبودن ولی شرعی در (بند ۵ اصل ۲۱)؛ - حمایت از مادران، به خصوص در دوران بارداری و حضانت فرزند در (بند ۲ اصل ۲۱)؛ - ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او در (بند ۱ اصل ۲۱)؛ - ایجاد دادگاه صالح برای حفظ کیان و بقای خانواده در (بند ۳ اصل ۲۱). 	<p>جایگاه زنان در قانون اساسی</p>

اهم قوانین حمایتی از زنان	
<p>در سیاست های کلی برنامه ششم توسعه بر تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و جایگاه زن در صحنه های اجتماعی و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه ها تأکید شده است، از جمله:</p> <p>- در ماده ۱۰۱: تکلیف دستگاه های اجرایی درخصوص تحقق اهداف مربوط به تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و استیفای حقوق شرعی و قانونی زنان در همه عرصه ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان» و نیز به منظور بهره مندی جامعه از سرمایه انسانی زنان در فرآیند توسعه پایدار و متوازن، با سازماندهی و تقویت جایگاه سازمانی امور زنان و خانواده در دستگاه، نسبت به اعمال رویکرد عدالت جنسیتی بر مبنای اصول اسلامی در سیاست ها، برنامه ها و طرح های خود و ارزیابی آثار و تصمیمات؛</p> <p>- بند ۸: تکلیف دولت مبنی تهیه و تأیید طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی.</p>	<p>قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (۱۴۰۰-۱۳۹۶) مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴</p>
<p>این منشور مهمترین محورهای حقوق زنان را فهرست نموده است از جمله حق آزادی اندیشه، حق امنیت شخصی، حق امنیت قضایی، حق شرکت در اجتماعات سیاسی و تشکیل سازمان های فرهنگی و هنری، حق امنیت شغلی و حمایت.</p>	<p>منشور حقوق و مسئولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۵)</p>
<p>این قانون ضمن ممنوعیت تبعیض بر مبنای جنس در دستمزد، زنان شاغل باردار و یا دارای فرزند شیرخوار را از جمله با الزام کارفرمایان به اعطای ۹ ماه مرخصی زایمان به جهت حمایت بیشتر از مادر و کودک (تحکیم خانواده) و ایجاد مراکز حمایت از کودک، تحت حمایت خاص خود قرار داده است.</p>	<p>قانون کار</p>
<p>تصویب الحاق یک تبصره به بند ۱ تصویب نامه مربوط به مدت مرخص زایمان و افزایش مرخصی زایمان زنان شاغل در بخش های دولتی و غیردولتی از ۶ ماه به ۹ ماه با پرداخت حقوق و مزایا در هیأت دولت در ۱۴۰۰/۰۲/۲۶؛ همچنین پدران نیز می توانند ۱۴ روز مرخصی برای تولد فرزندشان دریافت کنند و این در راستای کمک به پدران برای مشارکت فعالتر در مراقبت از کودکان است.</p>	<p>تصویب الحاق یک تبصره به بند (۱) تصویب نامه موضوع مدت مرخص زایمان و افزایش مرخصی زایمان زنان شاغل مصوب هیأت دولت (۱۴۰۰/۰۲/۲۶)</p>

اهم قوانین حمایتی از زنان	
<p>در این قانون یکی از وظایف شورای عالی اشتغال برنامه‌ریزی و تعیین راه کارهای عملی برای رشد و توسعه اشتغال در روستاها، شهرهای کوچک و برای گروه‌های خاص (معلولین - زنان و جوانان) با رعایت مقررات مربوطه است.</p>	<p>قانون تشکیل شورای عالی اشتغال مصوب ۱۳۷۷/۶/۱</p>
<p>مجلس با الحاق ماده‌ای به برنامه ششم توسعه مقرر نمود دستگاه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و عمومی غیردولتی تابع صندوق‌های بازنشستگی اعم از کشوری یا تأمین اجتماعی موظفند با درخواست بازنشستگی بانوان شاغل که دارای حداقل ۲۰ سال سابقه خدمت هستند، بدون محدودیت سنی موافقت کنند.</p>	<p>قانون مجلس شورای اسلامی در خصوص کاهش سن بازنشستگی زنان (۱۳۹۵/۱۰/۲۶)</p>
<p>به موجب این قانون، ساعات کاری زنان شاغل دارای معلولیت شدید، فرزند زیر شش سال تمام، همسر یا فرزند معلول شدید یا مبتلا به بیماری صعب‌العلاج، و یا زنان سرپرست خانوار در صورت درخواست آنها، از ۴۴ ساعت در هفته با دریافت همان حقوق و مزایای مربوط به ۴۴ ساعت در هفته، به ۳۶ ساعت تغییر یافته است.</p>	<p>کاهش ساعات کار بانوان شاغل دارای شرایط خاص (مصوب ۱۳۹۵)</p>
<p>این قانون ضمن برقراری مزایای بیمه‌ای برای شاغلین از طریق موارد زیر زنان را در حمایت خود قرار داده است: هزینه‌های کمکی در ایام بارداری هزینه‌های پزشکی قبل و حین و بعد از زایمان، مستمری بازنشستگی، مستمری بازماندگان بعد از فوت، هزینه‌های کمکی برای ازدواج، هزینه‌های کمکی برای نگهداری فرزند.</p>	<p>قانون تأمین اجتماعی</p>
<p>اجرای مصوبه دورکاری برای مادران شاغل دارای فرزند کمتر از ۷ سال در دوران همه‌گیری کرونا</p>	<p>مصوبات دورکاری مادران دارای کودکان زیر ۷ سال در دوران همه‌گیری کرونا</p>
<p>این قانون ضمن نظم‌دهی به سازوکار قانونی حمایت از نهاد خانواده، مشتمل بر مواد حمایتی خاص از زنان می‌باشد.</p>	<p>قانون حمایت از خانواده (مصوب ۱۳۹۱)</p>

اهم قوانین حمایتی از زنان	
<p>در قانون مجازات اسلامی مواد زیادی در راستای حمایت از زنان وجود دارد، از جمله مواد ذیل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - توجه به وضعیت زنان در تعیین نوع خدمات عمومی رایگان که به عنوان مجازات جایگزین در نظر گرفته می شود (ماده ۸۴)؛ - ممنوعیت آزار و اذیت زن باردار (ماده ۶۶۲ کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵)؛ - ممنوعیت برقراری روابط جنسی با دختران نابالغ از طریق فریب آنها و یا تهدید و ربایش (تبصره ۲ ماده ۲۲۴)؛ - برابری دیه زن و مرد (ماده ۵۵۱ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲)؛ - برابری سوگند زن و مرد در دادگاه جهت براءت خود (مواد ۳۳۷ و ۳۳۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲) - به تعویق افتادن قصاص نفس زن باردار (ماده ۴۳۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲)؛ - جرم‌انگاری ایجاد مزاحمت برای زنان (ماده ۶۱۹ کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵). 	<p>قانون مجازات اسلامی</p>
<p>در این قانون موادی برای حمایت از زنان در فرایند دادرسی از جمله موارد ذیل آمده است:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ماده ۶۶ از قانون مذکور، سازمان‌های غیردولتی فعال در حوزه حمایت از زنان را قانوناً مجاز داشته است تا جرایم ارتكابی علیه زنان را نزد مراجع ذیصلاح قضایی اعلام و در تمامی مراحل دادرسی حضور داشته باشند. - ماده ۲، بر رعایت برابری افراد در فرایند دادرسی کیفی تأکید می‌کند. - ماده ۴۰، افشای اطلاعات مربوط به هویت و اقامتگاه زنان بزه‌دیده را ممنوع نموده است. - ماده ۴۲، به این اشاره دارد که بازجویی و تحقیقات از زنان حسب امکان، توسط ضابط آموزش دیده زن انجام می‌شود. - ماده ۵۰۱، به عدم اجرای مجازات شلاق برای زنان در ایام حیض یا استحاضه و به تعویق افتادن اجرای مجازات زنان در دوران شیردهی حداکثر تا رسیدن طفل به سن دوسالگی و همچنین در خصوص به تعویق افتادن اجرای مجازات زنان در دوران بارداری و پس از زایمان حداکثر به مدت شش ماه اشاره دارد. - بند ت ماده ۲۳۷، ایجاد مزاحمت و آزار و اذیت بانوان را جرم‌انگاری نموده است. 	<p>قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و اجرایی ۱۳۹۴</p>

اهم قوانین حمایتی از زنان	
هدف از تصویب این قانون، حمایت از تمامی کودکان زیر ۱۸ سال از جمله کودکان دختر در برابر تمامی آسیب‌هایی است که ممکن است با آن مواجه شوند.	قانون حمایت از اطفال و نوجوانان (۱۳۹۹/۰۲/۲۳):
در این قانون تدابیر حمایتی از مادران، زنان باردار و شیرده از جمله تحت پوشش کامل قرار دادن تمامی مادران فاقد پوشش بیمه‌ای طی دوران بارداری و شیردهی، ارائه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال، تأمین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل، اختیاری بودن نوبت کاری شب برای مادران شاغل باردار و همچنین مادران دارای فرزند شیرخوار تا دو سال، کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازای هر فرزند و ۱/۵ سال برای فرزندان سوم به بعد و ... در نظر گرفته شده است.	قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (۱۴۰۰/۰۷/۲۴)
تأکید بر اختصاص تسهیلات مناسب برای مادران به‌ویژه در دوره بارداری و شیردهی و پوشش بیمه‌ای هزینه‌های زایمان و درمان ناباروری مردان و زنان و تقویت نهادها و مؤسسات حمایتی ذی‌ربط..	سیاست های کلی جمعیت ابلغی مقام ۱۳۹۳/۲/۳۰ معظم رهبری
تأکید بر حمایت از عزت و کرامت همسری، نقش مادری و خانه‌داری زنان و حمایت حقوقی، اقتصادی و فرهنگی از خانواده‌های با سرپرستی زنان.	سیاست های کلی خانواده ابلغی مقام ۱۳۹۴/۲/۱۳ معظم رهبری
در این سند بهره‌مندسازی همگان (از جمله زنان) از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر و توزیع درآمد مورد توجه قرار گرفته است.	سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی (مصوب ۱۳۸۲)
در این مصوبه به برنامه‌ریزی دقیق نسبت به تقویت مؤسسات آموزش عالی ویژه زنان و جذب هیأت علمی زن در این مؤسسات تصریح شده است.	مصوبه ساماندهی مؤسسات آموزش عالی شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۴۰۰/۰۴/۱)

اهم قوانین حمایتی از زنان

مواد بسیاری از این منشور اختصاص به حمایت از حقوق زنان دارد، از جمله:

- (ماده ۳): حق برخورداری زنان از تسهیلات درمانی و آموزش و مشاوره‌های مناسب برای تأمین سلامت جسمی و روانی در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی در مراحل مختلف زندگی به ویژه دوران بارداری، زایمان، پس از زایمان و در شرایط بیماری، فقر یا معلولیت؛
- (ماده ۱۱): حق مشارکت فعال زنان در سیاست‌گذاری، قانون‌گذاری، مدیریت، اجرا و نظارت؛
- (ماده ۸۳): حق برخورداری زنان از فرصت‌های شغلی مناسب و حقوق و مزایای برابر با مردان در قبال کار برابر؛
- (ماده ۱۰۳): حق برخورداری زنان از مشارکت و حضور در فضاها و مراکز عمومی و ایجاد تشکل‌ها و سازمان‌های اجتماعی، فرهنگی و هنری مخصوص خود؛
- (ماده ۹۰): حق بهره‌مندی زنان از تغذیه سالم در دوران بارداری، زایمان، مراقبت‌های بهداشتی پس از زایمان، مرخصی زایمان و درمان بیماری‌های شایع زنان؛
- (ماده ۵۴): مصونیت زنان از تعرض و خشونت گفتاری و رفتاری دیگران در تمام محیط‌های خانوادگی و اجتماعی و ایجاد مکان‌های امن و نهادهای امدادی، درمانی و قضایی جهت احقاق حق؛
- (ماده ۸۹): حق دسترسی زنان به امکانات ورزشی و آموزشی و تفریحات سالم و حضور در عرصه‌های ورزشی ملی و جهانی.

منشور حقوق
شهروندی (مصوب
آذرماه ۱۳۹۵)

بر اساس این مصوبه، به منظور بررسی شاخص‌های عدالت جنسیتی در سطح ملی، کارگروهی نسبت به بررسی و تطبیق برنامه‌ها با شاخص‌ها و بررسی اثرات و پیامدهای هر یک از برنامه‌ها اقدام می‌نماید.

شناسایی،
رصد و ارتقای
شاخص‌های
عدالت جنسیتی
مصوب
هیات ۱۳۹۷/۶/۲۱
وزیران

اهم قوانین حمایتی از زنان	
بر اساس این قانون، فرزندان حاصل از ازدواج شرعی زنان ایرانی با مردان غیرایرانی که قبل یا بعد از تصویب این قانون متولد شده یا می شوند، قبل از رسیدن به سن هجده سال تمام شمسی به درخواست مادر ایرانی در صورت نداشتن مشکل امنیتی (به تشخیص نهادهای امنیتی) به تابعیت ایران در می آیند.	تصویب قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی (۱۳۹۸/۰۷/۲)
در این سند، معاونت منابع انسانی و سازمان های تابعه قوه قضائیه مکلف شدند نظام ارتقاء شغلی ویژه زنان شاغل در قوه قضائیه با تأکید بر بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت آنان در فعالیتهای و مشاغل مرتبط با حوزه‌هایی نظیر خانواده، زنان و کودکان را طراحی نمایند.	سند تحول قوه قضائیه (مصوب ۱۳۹۹/۹/۳۰)
عدم حبس انفرادی زنان باردار، شیرده و زنانی که همراه با نوزاد خود در زندان به سر می‌برند، امکان نگهداری اطفال تا سن دو سال تمام برای محکومان و متهمان زن به همراه خود در زندان؛ بهره‌مندی زنان از حق ملاقات شرعی با همسر و ملاقات‌های هفتگی با سایر بستگان، بهره‌مندی زنان سرپرست خانوار (بر اساس گواهی مستند) و مادران دارای فرزند کمتر از ده سال از مرخصی و رژیم خاص غذایی مناسب برای زنان باردار، طفل شیرخوار و مادر وی از جمله مواردی است که در این آئین نامه پیش‌بینی شده است.	آیین نامه اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور (۱۴۰۰/۰۲/۲۸)
لایحه ۴۵ ماده‌ای جرم انگاری انواع خشونت علیه زنان در تمامی عرصه‌های خانوادگی و اجتماعی تحت عنوان «ارتقای امنیت و حفاظت از زنان در برابر آسیب‌ها»؛	لایحه ارتقای امنیت و حفاظت از زنان در برابر آسیب‌ها

زنان، کار آفرینی و اشتغال

در جمهوری اسلامی ایران، اصول ۲۰، ۲۱، ۲۸ قانون اساسی، مواد ۳۸، ۷۵ تا ۷۸ قانون کار، ماده ۶۷ قانون تأمین اجتماعی، مواد ۸۳ و ۹۰ منشور حقوق شهروندی و قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی از جمله مهمترین قوانینی هستند که از حقوق زنان در محیط کار حفاظت می‌کنند. همچنین، قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (مصوب ۱۴۰۰/۰۷/۲۴)

به شرح مبسوط موضوع حمایت از اشتغال زنان باردار و دارای فرزند شیرخوار را مورد توجه قرار داده است.

بر اساس این قوانین و در راستای استقلال، مالکیت و اشتغال زنان، و ایجاد بستری برای استفاده از ظرفیت‌های زنان در افزایش تولید ملی، اقدامات قابل توجهی انجام می‌شود. جدول شماره (۲)، دستاوردها و اقدامات جمهوری اسلامی ایران را در راستای حمایت از اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۲): دستاوردها و اهم اقدامات جمهوری اسلامی ایران در راستای حمایت از اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان

اهم دستاوردها و اقدامات جمهوری اسلامی ایران در راستای حمایت از اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان
سهم ۱۴/۱ درصدی زنان در نرخ مشارکت
سهم زنان در اشتغال در بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت به ترتیب ۱۸/۶، ۵۵/۷ و ۲۵/۷ درصد
سهم ۴۴/۳ درصدی جمعیت شاغل زنان فارغ التحصیل آموزش عالی
جمعیت زنان شاغل کشور ۳/۹ میلیون نفر (معادل ۱۲/۷ درصد کل جمعیت شاغل) است.
فعال بودن ۴/۷ میلیون نفر جمعیت زنان ۱۵ سال به بالا تا سال ۱۴۰۱ (معادل ۱۵/۳ درصد کل جمعیت فعال کشور)
۴۱ درصد از واحدهای تولیدی پوشاک کشور و ۴۵ درصد از واحدهای توزیعی پوشاک کشور متعلق به زنان
کاهش نرخ بیکاری زنان به ۱۳/۷ درصد
حضور ۴۰۰۰ زن کارآفرین در کشور و مدیریت ۲۰ درصد از مراکز کارآفرینی کشور توسط زنان
تاسیس ۲۵۰ شرکت دانش بنیان توسط زنان و فعالیت ۷۳۵ زن به عنوان مدیر عامل و ۲۳۹۰ زن به عنوان عضو هیات مدیره شرکت‌های دانش بنیان
فعالیت ۱۲۶۹۳۲ زن امدادگر در جمعیت هلال احمر کشور تا سال ۱۴۰۱
ارائه آموزش‌های مهارتی به بیش از ۳۵۲۰۰۰ زن تا سال ۱۴۰۱؛

اهم دستاوردها و اقدامات جمهوری اسلامی ایران در راستای حمایت از اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان

اجرای طرح ملی «شبکه کسب و کارهای پایدار خانواده محور» به منظور اتصال کارجویان به صاحبان کار و بازار و تربیت ۶۴۹ مربی کارآفرینی، ارائه آموزش کارآفرینی به ۱۰۲۲۳ نفر از زنان روستائی و عشایری و ایجاد اشتغال برای ۵۲۷۵ نفر از آنان

اجرای طرح ملی توان‌افزایی اشتغال با محور زنان روستائی و عشایری

افزایش دسترسی زنان به منابع طبیعی از طریق توسعه تعاونی‌های زنان و واگذاری اراضی به تشکل‌ها (۶۰ هزار نفر از زنان روستائی و عشایری در ۲۰۰۰ تعاونی روستائی و عشایری عضو شده‌اند و در ۵ سال اخیر نیز به تعدادی از آنها زمین واگذار شده است)

ترویج آموزش علوم، مهندسی و فناوری برای زنان روستائی و عشایری (آموزش ۴۵۰ هزار نفر از زنان روستائی و عشایری به طور متوسط در هر سال)

پوشش بیمه تامین اجتماعی برای زنان و دختران روستائی و عشایر، زنان خانه‌دار، زنان سرپرست خانوار (پوشش بیمه اجتماعی ۵۱۵۰۰ نفر از زنان و دختران روستائی تا پایان شش ماهه اول سال ۱۴۰۰ و ۴۹۵۰۰ نفر از زنان سرپرست خانوار شهری ۵۰-۱۸ ساله در نیمه نخست سال ۱۴۰۰)

اجرای طرح‌های توانمندسازی دختران دانش‌آموخته دانشگاه‌ها

حمایت از حدود ۸۰ هزار نفر از دختران فارغ التحصیل دانشگاهی، زنان کارآفرین، زنان سرپرست خانوار و دختران مجرد و زنان روستائی با هدف توسعه مشاغل خانگی، راه اندازی کسب و کارهای خرد، کوچک و ارزش آفرین، کارگشایی و رفع نیازهای ضروری آنان از طریق اعطای تسهیلات به بانوان جامعه هدف

پرداخت حدود ۶۰۰۰ میلیارد ریال تسهیلات بانکی به مشاغل خانگی در سال ۱۳۹۹

تقویت خود اشتغالی زنان از طریق اعطای تسهیلات اشتغال‌زا و پشتیبانی از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و پوشش آموزش حرفه تا فروش کالای تولیدی آنان که با اجرای این طرح ملی تا به امروز ۲۶۴۵ برند تولید کالاهای متنوع ایجاد گردیده است

راه‌اندازی ۴۲۰۰ صندوق خرد محلی با عضویت ۱۲۰ هزار نفر از زنان روستائی و عشایری با هدف پس‌انداز و تجمیع سرمایه‌های کوچک زنان و تأمین منابع مالی در روستاهای بالای ۱۰۰ خانوار و دریافت ۱۲۰۰ میلیارد ریال تسهیلات از منابع مالی و اعتباری دولت

اهم دستاوردها و اقدامات جمهوری اسلامی ایران در راستای حمایت از اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان
توانمندسازی زنان روستایی و عشایری براساس زنجیره ارزش گیاهان دارویی با آموزش ۵۰۰۰ نفر، ۵۴ ساعت آموزش (۲۷۰۰۰۰ نفر/ساعت آموزش) و معرفی مخاطبان واجد شرایط و علاقمند به ایجاد یا توسعه اشتغال در حوزه گیاهان دارویی جهت دریافت تسهیلات ارزان قیمت
ایجاد کمپین زنان نسل تحریم با شناسایی و معرفی حدود ۵۰۰ زن کارآفرین به ویژه در شهرهای کوچک و روستاها و حمایت از آنها
ارائه آموزش‌های آماده سازی شغلی شامل مهارت‌های شغلی و مهارت‌های زندگی به ۱۳۰۰۰ زن سرپرست خانوار و اعضاء خانواده‌های آنان به صورت سالیانه
بهره‌مندی ۲۶۳۲۲ زن از خدمات مراکز روزانه توانبخشی، حرفه‌آموزی، کارگاه‌های تولیدی حمایتی و مراکز پشتیبانی شغلی به صورت مستمر
ایجاد اشتغال‌های فردی و خانگی ۱۶۴۵۷ زن سرپرست خانوار از ابتدای سال ۱۳۹۷ تا نیمه ۱۴۰۰
مشارکت ۲۵۵۰۰۰ زن سرپرست خانوار در برنامه‌های توانمندسازی اجتماعی و اقتصادی از ابتدای سال ۱۳۹۷ تا نیمه ۱۴۰۰
پرداخت سرمایه کار بلاعوض برای ۱۰۰۰ نفر از زنان سرپرست خانوار به منظور تامین بخشی از هزینه‌های مورد نیاز برای راه‌اندازی کسب‌وکارهای خانگی و کوچک
تشکیل و راه‌اندازی بیش از ۱۴۵۰ گروه همیار از زنان سرپرست خانوار در سراسر کشور و عضویت بیش از ۷۰۰۰ نفر از زنان سرپرست خانوار و بازتوانی و توانمندسازی ۳۰۰ گروه همیار (معادل بیش از دو هزار نفر)
تشکیل و راه‌اندازی بیش از ۴۴۰۹ گروه خودیار در ۱۹۰۲ روستا در کشور با عضویت ۷۲ هزار نفر از زنان و جوانان (۹۴ درصد زنان)
اجرای طرح توانمندسازی اقتصادی زنان سرپرست خانوار از جمله برگزاری کارگاه‌های آموزش عمومی به میزان ۱۹۷۴۰ نفر ساعت و کارگاه‌های آموزشی تخصصی برای ۸۶۹۸۰ نفر ساعت و ارائه مشاوره به ۱۳۲۳۸ نفر ساعت و ایجاد اشتغال برای ۴۹۸۱ نفر از زنان سرپرست خانوار در کل کشور و پوشش ۶۲۰۰ زن سرپرست خانوار زن سرپرست خانوار روستایی در ۲۴ استان کشور از مرحله آموزش تا اتصال به بازار
ایجاد اشتغال برای بیش از ۳۵۰۰ نفر از زنان سرپرست خانوار در مناطق حاشیه‌ای و درگیر در بحران‌های اقلیمی ساکن در مناطق حاد، بحرانی و حاشیه‌ای کشور

اهم دستاوردها و اقدامات جمهوری اسلامی ایران در راستای حمایت از اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان
اعطای ۱۰۰ میلیارد ریال تسهیلات اعتباری به زنان سرپرست خانوار و زنان کارآفرین روستایی و عشایری در سال ۱۳۹۹
پرداخت تسهیلات ۵۰۰ میلیون ریالی با حداقل کارمزد به ۲۰۰۰ نفر از زنان سرپرست خانوار در ایام همه‌گیری بیماری کرونا به منظور حمایت از کسب و کارهای آنان
پرداخت وام اشتغال به ۸۳۶۵۸ نفر از زنان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) در سال ۱۳۹۹، و ۳۷۴۰۱ نفر از آنان در نیمه نخست سال ۱۴۰۰
حمایت از ۲۲۵ شرکت تعاونی زنان با اولویت تعاونی زنان سرپرست خانوار و تعاونی‌های مشاغل خانگی و حفظ اشتغال بیش از ۱۱۲۰ نفر و همچنین حمایت از ۶۲ شرکت تعاونی زنان با اولویت مناطق محروم و دهک‌های پایین درآمدی
آموزش مهارت‌های شغلی به دختران جوان در مناطق کم برخوردار، آموزش بازارچه‌های خوداشتغالی برای زنان سرپرست خانوار و بانوان و آموزش پرورش سبزیجات و صیفی جات در آپارتمان ویژه زنان خانه‌دار شهری
پیش‌بینی فرصت برابر برای زنان در آزمون‌های استخدامی بدون تفکیک جنسیتی

زنان و آموزش

جمهوری اسلامی ایران، بر اساس قانون اساسی (ماده ۳، ۳۰ و ۴۳) تدابیر گسترده‌ای را در راستای توسعه فرهنگ عمومی کشور، تأمین آموزش عمومی رایگان و ارتقاء تحصیلات عالی تمام آحاد ملت اتخاذ نموده و با فراگیر نمودن آموزش‌های علمی دانشگاهی، موجب ارتقاء سطح دانش اقشار مختلف شده است. رشد باسوادی زنان، افزایش سهم دختران در مقاطع مختلف تحصیلی و افزایش تعداد زنان هیات علمی در سال‌های اخیر، نشانگر پیشرفت زنان در شاخص‌های علمی - آموزشی در جمهوری اسلامی ایران است. جدول شماره (۳)، اهم اقدامات و دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در حوزه ارتقای حق آموزش برای زنان را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۳): اهم اقدامات و دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در حوزه ارتقای حق آموزش برای زنان

اهم اقدامات و دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در حوزه ارتقای حق آموزش در زنان
نرخ باسوادی زنان قبل از انقلاب اسلامی ۳۵/۳ درصد بوده است که تا سال ۱۴۰۱ به ۹۵ درصد افزایش یافته است
رشد درصد نام‌نویسی دانش‌آموزان دختر در مقطع دبستان به ۱۱۵ درصد و در مقطع دبیرستان به ۸۴ درصد
محو کامل شکاف جنسیتی در امر آموزش در کشور در دو سطح ابتدائی و متوسطه
رشد ۴۸ درصدی نسبت دانش‌آموزان دختر به پسر
ریشه کنی بی سوادی زنان و دختران با نسبت ۹۹/۳۰ درصد
افزایش سهم هنرجویان دختر شاخه فنی و حرفه ای و کاردانش به ۳۸/۲۹ درصد در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰
میزان دسترسی زنان و مشارکت آنان در آموزش عالی در سال ۵۷ برابر با ۲/۱ درصد بوده که این میزان در سال ۱۴۰۱ به ۴۱/۲ درصد (۲۰ برابر) رسیده است
زنان ۵۶ درصد از دانشجویان دانشگاه‌های دولتی کشور
افزایش نسبت زنان عضو هیأت علمی دانشگاه‌ها به بیش از ۳۳/۳ درصد
افزایش ۳۴ درصدی نسبت زنان عضو هیأت علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی
حضور زنان در مسابقات علمی و کسب عنوان از جمله در ۱۱ نفر در مسابقات ملی ریاتیک، ۴۹۸ نفر در المپیاد دانشجویی، ۵۱۵ نفر در جشنواره خوارزمی و ۶۱ نفر در جشنواره فارابی
حمایت از توسعه سوادآموزی زنان و دختران عشایری از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی و توجیهی برای آموزش دهندگان زن و سوادآموزی تعداد قابل توجهی از زنان و دختران عشایر بی سواد و کم سواد
ارائه تجهیزات آموزشی به دخترانی که به دلیل فقر اقتصادی قادر به ادامه تحصیل نبوده‌اند در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱؛
تکمیل و تجهیز مدارس نیمه ساخته شده و ساخت خوابگاه شبانه روزی جانبی آنها برای ایجاد امکان تحصیل برای دختران بازمانده از تحصیل در مناطق محروم کشور

تهیه تعداد تبلت مورد نیاز برای آموزش دانش آموزان دختر بازمانده از آموزش مجازی به ارزش ۱۵۰ میلیارد ریال و پرداخت کمک هزینه تهیه تبلت به مبلغ ۵۰۰۴۰ میلیون ریال با سرانه ۳۰ میلیون ریال به تعداد ۱۶۶۸ نفر از فرزندان زنان سرپرست خانوار

حمایت از طرح‌های سازمان‌های مردم نهاد با هدف آموزش دختران بازمانده از تحصیل در قالب ۹ طرح و ۴۹۷۰۰۰ نفر ساعت آموزش

زنان در عرصه قدرت و تصمیم‌گیری

مشارکت سیاسی زنان به عنوان بخش بزرگی از شهروندان جامعه که می‌توانند تأثیرات چشمگیری بر رشد سیاسی جامعه بگذارند، اهمیت ویژه‌ای یافته است. پس از انقلاب اسلامی ایران، با افزایش آگاهی و گسترش آموزش عالی برای زنان و ارتقاء توانمندی‌های آنان، سهم مشارکت‌های سیاسی و اجتماعی زنان تحول گسترده‌ای یافت؛ به طوری که در قوانین کشور جایگاه ویژه‌ای برای مشارکت سیاسی زنان در جامعه در نظر گرفته شده است و جمهوری اسلامی ایران مشارکت سیاسی و حضور در مناصب تصمیم‌گیری را به عنوان هم حق و هم تکلیف برای زنان مورد شناسایی قرار داده است. در سند چشم‌انداز بیست ساله نظام و "منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان" مصوب ۱۳۸۳، حق مشارکت در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری و مدیریت‌های آموزشی و علمی و حق و مسئولیت جهت آگاهی و مشارکت و نقش‌آفرینی در تعیین مقررات اساسی کشور مورد شناسایی قرار گرفته است. جدول زیر برخی دستاوردها در حوزه مشارکت سیاسی زنان در جمهوری اسلامی ایران را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۴): برخی دستاوردها در حوزه مشارکت سیاسی زنان

مشارکت سیاسی زنان
ارتقاء وضعیت انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی از ۱۳/۶ درصد در سال ۱۳۹۶ به ۲۵ درصد در سال ۱۴۰۰ و رسیدن مجموع مدیران زن به عدد ۱۹,۵۹۷ در سال ۱۳۹۹
۲۵/۲ درصد از مدیران دولتی کشور در همه سطوح عالی، میانی و پایه مدیریت اجرائی زنان هستند
رشد ۸۹/۷ درصدی انتصاب مدیران زن در استانداری، فرمانداری و بخشداری‌ها در ۳ سال اخیر
تصدی پست معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده توسط زنان
فعالیت ۱۱۲۱ زن قاضی در کشور

مشارکت سیاسی زنان
در حال حاضر ۴ سفیر، ۳ فرماندار، ۸ شهردار، ۶۲ معاون فرماندار، ۱۵ معاون استاندار، ۵۲ بخشدار و ۲۳۹۳ دهیار زن در حال فعالیت هستند.
حضور ۱۶ نماینده زن در یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۸-۱۴۰۲) و ارتقاء ۱۶/۵ برابری میزان مشارکت زنان در مجلس شورای اسلامی نسبت به دور اول
کسب ۱۱۱ کرسی مجلس شورای اسلامی توسط زنان در ۱۱ دوره
رشد ۲۲۷ درصدی زنان داوطلب نمایندگی مجلس در دور یازدهم
افزایش حدود ۵۰ درصدی انتخاب زنان در صندوق‌های انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا و انتخاب ۵۹۹۰ زن
عضویت ۴۸۲ زن در شوراهای اسلامی شهرها
مشارکت بالای زنان در انتخابات کشور از جمله مشارکت ۴۷/۳۰ درصدی در انتخابات مجلس خبرگان (سال ۱۴۰۰)، مشارکت ۴۸ درصدی در یازدهمین انتخابات مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۸)، مشارکت ۴۹/۰۵ درصدی در سیزدهمین انتخابات ریاست جمهوری (سال ۱۴۰۰)، مشارکت ۵۰/۵۳ درصدی در پنجمین انتخابات شورای شهر و روستا (سال ۱۴۰۰)

زنان و بهداشت

جمهوری اسلامی ایران حق بهره‌مندی از برنامه‌ها و تسهیلات بهداشتی و درمانی مناسب جهت پیشگیری از بیماری و درمان بیماریهای زنان را در اسناد فرادستی و سیاستگذاریهای ملی خود مورد ملاحظه قرار داده است. نظام سلامت، اقدامات گستردهای با هدف افزایش دسترسی زنان به مراقبتهای بهداشتی و درمانی مناسب و ارتقای سطح بهداشت و سلامت زنان، انجام داده است که به برخی از آنها در جدول ذیل اشاره می‌شود.

جدول شماره (۵): اقدامات در راستای ارتقاء وضعیّت بهداشتی زنان

اقدامات در راستای ارتقاء وضعیّت بهداشتی زنان
فعالیت ۶۰ ماما و ۲/۸ متخصص زنان و زایمان به ازای هر ۱۰۰ هزار زن در کشور
انجام بیش از ۹۵ درصد از زایمانها توسط متخصصین زنان و زایمان
پوشش ۸۵ درصدی هزینه‌های درمان ناباروری با تعرفه‌های دولتی برای زوج‌های نابارور
اجرای شبکه پوشش همگانی سلامت برای ۱۰۰ درصد شهرنشینان و ۹۹ درصد روستائیان و عشایر

اقدامات در راستای ارتقاء وضعیت بهداشتی زنان
افزایش شاخص امید به زندگی در زنان به عدد ۷۸ سال
۹۸ درصد از متخصصین جراح زنان و زایمان و ۴۰ درصد از پزشکان متخصص و ۳۰ درصد پزشکان فوق تخصص در کشور زن هستند
کسب رتبه دهم در جهان از نظر کمترین میزان مرگ از سرطان دهانه رحم
میزان مرگ و میر مادران به دلیل بارداری و زایمان از بیش از ۲۰۰ در صد هزار تولد زنده به ۱۷/۷ در هر صد هزار تولد زنده در سال ۱۳۹۷ رسیده است
کاهش نرخ مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال به ۱۴/۲ درصد در هر ۱۰۰ هزار تولد و کاهش نرخ مرگ و میر نوزادان به ۸/۲ درصد در هر ۱۰۰ هزار تولد
اجرای طرح کمک معیشت به منظور حمایت تغذیه مادران باردار و شیرده مبتلا به سوء تغذیه در خانوارهای نیازمند
آموزش رایگان ۵۱۰ هزار مادر باردار در دوران بارداری جهت توانمندسازی برای باروری و زایمان طبیعی
طراحی برنامه خود ارزیابی مادران باردار و ارائه خدمات غیرحضورى به آنان از تیرماه ۱۴۰۰ از طریق سامانه ۴۰۳۰ و یا تماس تلفنی
ایجاد سامانه آموزشی مجازی کلاسهای آمادگی برای زایمان از ۱۴۰۰/۳/۱۱
واکسیناسیون زنان باردار در مقابل کووید ۱۹
غربالگری در سه حیطه سلامت روان، و بعضی از فاکتورهای سلامت اجتماعی و پیشگیری از مصرف مواد برای تمام گروه‌های سنی از جمله زنان و کودکان
ارائه خدمات روانشناختی و درمان‌های دارویی در حیطه سلامت روان، خشونت‌های خانگی و پیشگیری از مصرف مواد برای تمام گروه‌های سنی از جمله زنان و کودکان

زنان در ورزش

در سال‌های اخیر، اقدامات بسیاری در راستای افزایش کیفیت ورزشی زنان در ایران صورت گرفته است. تشکیل شاخه‌های مرتبط با زنان در فدراسیون‌های ورزشی، تخصیص امکانات ورزشی عمومی به زنان در همه استان‌های کشور، تخصیص بودجه به ورزش زنان که منجر به موفقیت‌های جهانی بسیار برای تیم‌های زنان شده است، از جمله این اقدامات است. جدول شماره (۶) برخی آمار مربوط به ورزش زنان در جمهوری اسلامی ایران را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۶): اطلاعات و آمار مربوط به ورزش زنان در جمهوری اسلامی ایران

شرح
۱,۴۰۰,۰۰۰ نفر جمعیت سازمان یافته بانوان ورزشکار تا سال ۱۴۰۱
در سال ۱۳۹۹ تعداد ۳۷۷۲۵۱ نفر و در شش ماهه اول ۱۴۰۰ تعداد ۴۴۱۱۵۰ نفر در بخش قهرمانی فعالیت داشتند
فعالیت ۹۳۴۵۸۹ ورزشکار حرفه‌ای زن
فعالیت ۱۶۱۱۱ باشگاه ورزشی برای زنان و تعداد ۱۵۰۳۸۴ مربی زن و ۸۹۶۵ مدرسین ورزشی زن
کسب ۳۸۲۰ مدال در رویدادهای جهانی توسط ورزشکاران زن (۸۷۸ مدال در یک سال و نیم اخیر)
کسب هم‌زمان سهمیه المپیک و پارالمپیک توسط ورزشکاران زن (کسب تعداد ۱۱ سهمیه در ۷ رشته در المپیک و ۹ سهمیه در ۵ رشته پارالمپیک ۲۰۲۰)
فعالیت ۹۶۹۸۸ نفر داور زن در مسابقات ملی و بین‌المللی و رشد ۲۵ درصدی حضور داوران ملی و بین‌المللی زن در عرصه‌های مختلف ورزشی نسبت به چهل سال گذشته
حضور زنان در ۹۷ کرسی بین‌المللی در فدراسیون‌های ورزشی جهان
۵۱ زن به عنوان رئیس و نائب رئیس فدراسیون‌های ورزشی
۷۰ زن رئیس هیات ورزشی در سطح استان‌ها
وجود ۴۹ فدراسیون ورزشی فعال برای بانوان در کشور
وجود ۲۷۳ رشته ورزشی فعال برای بانوان در سطح کشور
وجود ۱۶۴ رشته با مجوز حضور در رویدادهای بین‌المللی برای بانوان
حضور ۹ ورزشکار زن در بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ و کسب ۳ مدال
حضور ۳ بانوی ورزشکار دارای معلولیت در مسابقات بین‌المللی در سال ۱۳۹۹ و کسب ۱۱ مدال (۹ طلا، ۲ نقره)
شرکت ۱۰ زن در بازی‌های المپیک و ۹ زن در بازی‌های پارالمپیک سال ۲۰۲۰ و کسب ۳ مدال توسط آنان در بازی‌های پارالمپیک
کسب ۹۱ مدال در مسابقات بین‌المللی در سال ۱۴۰۰ (۲۸ طلا، ۳۷ نقره و ۲۶ برنز) و ۲۱۰ مدال در سال ۱۳۹۹ (۶۹ طلا، ۶۹ نقره و ۷۲ برنز)

زنان و رسانه، فرهنگ و هنر

زنان در جمهوری اسلامی ایران در عرصه فرهنگی و تولید علم، فعالیت‌های بسیاری داشته و نقش موثری را ایفاء می‌نمایند. سهم زنان در رسانه‌ها و مطبوعات نیز آمار قابل توجهی می‌باشد. نزدیک به نیمی از روزنامه‌نگاران و خبرنگاران فعال رسانه‌ها را بانوان تشکیل می‌دهند. جدول شماره (۷)، آماری از مشارکت و فعالیت زنان در عرصه‌های فرهنگی و رسانه را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۷): مشارکت زنان در برخی فعالیت‌های رسانه‌ای و فرهنگی

آماری از مشارکت و فعالیت زنان در عرصه‌های فرهنگی و رسانه
افزایش نرخ مشارکت زنان فعال در عرصه فناوری اطلاعات به ۳۱/۵ درصد
فعالیت ۵۴۵۷ مدیر مسئول زن در کانون‌های آگهی و تبلیغاتی تا مهرماه ۱۴۰۰
فعالیت بیش از ۲۳۵۴۳ مؤلف زن و بیش از ۱۰۵۱ ناشر زن در کشور
ارائه ۲۲ هزار نفر ساعت آموزش حضوری و ۴۶ هزار نفر ساعت آموزش غیرحضوری در راستای توان‌افزایی زنان مدیر مسئول
فعالیت ۹۰۳ زن فیلم‌ساز در عرصه سینما
فعالیت ۲۰۰۰ زن متخصص در پشت صحنه سینما
دریافت ۱۱۴ جایزه‌ی ملی و ۱۲۸ جایزه بین‌المللی جشنواره‌های مطرح توسط فیلم‌سازان زن
حضور زنان فیلم‌ساز و بازیگر در ۴۵ جشنواره بین‌المللی به‌عنوان رئیس هیأت داوران
افزایش ۳۱/۵ درصدی سهم زنان در دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات از جمله: دسترسی به تلفن همراه: ۲۶ میلیون نفر (۴۵ درصد از کل استفاده‌کنندگان از تلفن همراه) دسترسی به رایانه: ۱۴,۵ میلیون نفر (۴۸ درصد از کل استفاده‌کنندگان از رایانه) دسترسی به اینترنت: ۱۸,۷ میلیون نفر (۴۸ درصد از کل استفاده‌کنندگان از اینترنت)

زنان و اقدامات جمهوری اسلامی ایران در زمینه حفاظت از محیط زیست و تغییرات اقلیمی با توجه به نقش زنان در حفاظت از محیط زیست از سویی و آسیب‌پذیری آنان در مقابل تغییرات اقلیمی و بحران‌های زیست محیطی از سویی دیگر، در جمهوری اسلامی ایران در راستای استفاده از این ظرفیت زنان و همچنین حفاظت از آنان در بحران‌های زیست محیطی اقداماتی صورت گرفته است که به برخی از آنها در جدول زیر اشاره می‌شود.

جدول شماره (۸): اهم اقدامات جمهوری اسلامی ایران در زمینه حفاظت از محیط زیست و تغییرات اقلیمی با محوریت زنان

اهم اقدامات
حضور زنان در دو عرصه مدیریت و تصمیم سازی ملی و بین‌المللی: - تصدی ۴ دوره پست معاونت رئیس جمهور و ریاست «سازمان حفاظت از محیط زیست» به عنوان مرجع ملی و تصمیم‌گیر این عرصه توسط زنان؛ - کسب کرسی شورای اجرائی سازمان هواشناسی طی هجدهمین کنگره سازمان جهانی هواشناسی در خرداد ۹۸؛ - ریاست تیم کاری مفهوم منطقه‌ای در آسیا؛ - کسب کرسی نمایندگی منطقه دو (آسیا) در تیم کاری ویژه اجرایی سازمان جهانی هواشناسی برای بازبینی جامع مفهوم منطقه‌ای؛ - کسب سمت مشاور ویژه هماهنگی‌های هیدرولوژی سازمان هواشناسی؛ - معاونت کارگروه خدمات منطقه دو (آسیا) سازمان جهانی هواشناسی؛ - عضویت در کارگروه برابری جنسیتی هیات بین‌الدول تغییر اقلیم؛ - تصدی دبیری کارگروه ملی سازگاری با کم‌آبی؛ - تخصیص یک چهارم از پست‌های مدیریت کلان محیط زیست کشور به زنان؛ - زنان ۴۰ درصد از معاونین سازمان محیط زیست؛ - تخصیص ۳۰ پست مدیریت در ستاد مرکزی و ۴۰ پست مدیریت در ادارات کل استان‌های سازمان هواشناسی کشور به بانوان؛ - فعالیت ۱۱۷۱ زن در سازمان حفاظت از محیط زیست کشور؛ - فعالیت ۳۳۵ زن مدیرعامل در شرکت‌های دانش بنیان زیست محیطی، زیست فناوری، انرژی.
توانمندسازی زنان اقشار خاص و آسیب‌پذیر از جمله توانمندسازی اقتصادی زنان روستائی و عشایر، زنان سرپرست خانوار و دختران دانش‌آموخته‌ی دانشگاه‌ها
ایجاد اشتغال برای بیش از ۳۵۰۰ نفر از زنان سرپرست خانوار در مناطق حاشیه‌ای و درگیر بحران‌های اقلیمی ساکن در مناطق حاد، بحرانی و حاشیه‌ای کشور
اجرای طرح ملی «ترویج و فرهنگ‌سازی تولید و مصرف محصول استاندارد، سالم و گواهی‌شده» برای زنان روستائی و عشایری
ایجاد ۲۰۱۶۶ سرپناه امن و مناسب برای اسکان موقت زنان در مناطق بحرانی در زمان زلزله در سال ۱۴۰۰

ایجاد ۲۱۰۱۴ سرپناه امن و مناسب برای اسکان موقت زنان در مناطق بحرانی در زمان سیل در سال ۱۴۰۰
پرداخت کمک هزینه معیشت (مستمری ماهیانه) به تعداد ۲۹۹۱۲۰ زن آسیب‌دیده از بحران‌های اقلیمی سال ۱۴۰۰
تامین نیازهای اولیه (آب، غذا، پوشاک، پتو و...) برای ۲۰۹۱۲ زن در مناطق زلزله‌زده در سال ۱۴۰۰
تامین نیازهای اولیه (آب، غذا، پوشاک، پتو و...) برای ۱۷۰۷۲ زن در مناطق درگیر بحران سیل در سال ۱۴۰۰
پرداخت ۲۲۹,۷۷۸,۱۳۹,۵۳۰ ریال کمک نقدی به زنان آسیب‌دیده در بحران‌های سال ۱۴۰۰

حمایت از زنان آسیب‌پذیر

از اهداف راهبردی جمهوری اسلامی ایران در برنامه‌های توسعه کشور، فقرزدایی به ویژه در مورد زنان از طریق فراهم نمودن تأمین اجتماعی، حمایت‌های مالی، کارآفرینی و حمایت از تعاونی‌ها می‌باشد. نهادهای مختلفی از جمله کمیته امداد خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، خدمات حمایتی و توانمندسازی به زنان و دختران بی‌سرپرست ارائه می‌کنند. مهمترین سازوکارهای حمایتی از حقوق زنان به شرح جدول شماره (۹) می‌باشد.

جدول شماره (۹): سازوکارهای حمایتی از حقوق زنان نیازمند

نام سازوکار	جایگاه تشکیلاتی	فعالیت
خطوط هات لاین	قوه قضائیه سازمان بهزیستی	قوه قضائیه به منظور مشاوره حقوقی رایگان، آنلاین و دسترس‌پذیر به شهروندان، مبادرت به راه‌اندازی خطوط آنلاین تلفنی (۱۲۹) نموده است که امر مشاوره حقوقی رایگان در موضوعات متعدد را عهده‌دار هستند. همچنین معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور، با راه‌اندازی پایگاه اینترنتی (Http://123.behzisti.ir) به صورت برخط به مشاوره حقوقی زنان و کودکان می‌پردازد

نام سازوکار	جایگاه تشکیلاتی	فعالیت
مراکز مشاوره	قوه قضائیه	ایجاد مراکز مشاوره در کنار دادگاه‌های خانواده بنابر تکلیف مندرج در قانون حمایت از خانواده (۱۳۹۱)
دفتر توانمندسازی خانواده و زنان	سازمان بهبودی	توانمندسازی و ارائه خدمات حمایتی به افراد و گروه‌هایی که از روال عادی زندگی بازمانده‌اند و در وضعیت اضطراری قرار دارند
کارگروه ملی توانمندسازی زنان سرپرست خانوار		این کارگروه متشکل از کلیه دستگاه‌های ذی مدخل است. چارچوب فعالیت کارگروه مبتنی بر تمرکز روی شش محور شامل اشتغال و کارآفرینی زنان سرپرست خانوار، وضعیت سلامت و بهداشت، حمایت‌ها و مساعدت‌های اجتماعی، وضعیت اجتماعی فرهنگی، مسائل حقوقی و همچنین تدوین بانک اطلاعاتی جامع از وضعیت زنان سرپرست خانوار است
مرکز فوریت‌های اجتماعی	سازمان بهبودی	شناسایی، کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی
کلینیک مددکاری اجتماعی	سازمان بهبودی	توسعه و ایجاد ۴۳۰ کلینیک در سراسر کشور برای ارائه خدمات به زنان نیازمند
اورژانس اجتماعی	سازمان بهبودی	ارائه خدمات بسیار اورژانس اجتماعی به زنان نیازمند و راه‌اندازی ۱۵۳ خط تلفن در سراسر کشور
پایگاه خدمات اجتماعی	سازمان بهبودی	ارائه خدمات اجتماعی در مناطق آسیب‌پذیر
دفتر امور شبه خانواده	سازمان بهبودی	توانمندسازی کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست با تأکید بر حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها
دفتر امور آسیب‌دیدگان اجتماعی	سازمان بهبودی	کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی

نام سازوکار	جایگاه تشکیلاتی	فعالیت
مرکز حمایت و بازپروری زنان و دختران آسیب‌دیده اجتماعی	سازمان بهبودی	راه‌اندازی ۲۷ مرکز در ۲۴ استان کشور
خانه سلامت دختران در معرض آسیب‌های اجتماعی	سازمان بهبودی	راه‌اندازی ۲۲ مرکز روزانه و ۳۰ مرکز شبانه‌روزی در سراسر کشور؛ این مراکز قبل از آسیب دختران بالای ۱۵ سال، وظیفه شناسایی و ارائه خدمات روان‌شناختی تا زمان بازگشت به خانه را برعهده دارند
خانه امن زنان و دختران در معرض خشونت	سازمان بهبودی	راه‌اندازی ۲۰ خانه امن غیردولتی، هشت خانه امن دولتی و پنج مرکز کار با مرتکب خشونت در سراسر کشور به منظور اقامت زنانی که در خانه مورد آزار و خشونت خانگی قرار می‌گیرند و خود و فرزندان آنها در محیط خانه امنیت جانی و روانی ندارند و بعد از بیرون آمدن از خانه هم جایی برای ماندن ندارند
خانه تلاش	سازمان بهبودی	راه‌اندازی ۱۴ مرکز روزانه و ۲۷ مرکز شبانه‌روزی خانه تلاش به منظور خدمت‌رسانی به زنان آسیب‌دیده اجتماعی ۱۵ تا ۶۵ سال با هدف توانمندسازی آنان برای بازگشت به زندگی عادی
خط مشاور تلفنی اعتیاد	سازمان بهبودی	ارائه خدمات تلفنی به افراد در معرض سوء مصرف مواد مخدر
مرکز توسعه پیشگیری و درمان اعتیاد	سازمان بهبودی	ارائه خدمات به زنان نیازمند

علاوه بر موارد ذکر شده در جدول بالا، قوه قضاییه، به جهت فراهم آوردن امکان مشاوره‌های دسترس‌پذیر و رایگان برای زنان و کودکان، خصوصاً در سطوح استانی و در مناطق دور از مرکز، مبادرت به راه‌اندازی دفاتر ویژه با عنوان ارشاد قضایی در کلیه مجتمع‌های قضایی و راه‌اندازی دفتر حمایت از زنان و کودکان در دادگاه‌های خانواده نموده است؛ به نحوی که حتی

افرادی که فاقد پرونده در مراجع قضایی هستند، از امکان اخذ مشاوره دفاتر ارشاد قضایی بهره‌مند می‌باشند. این دفاتر، خدمات گسترده‌ای همچون پیگیری مشکلات و مسائل حقوقی و قضایی افراد هدف، ارائه مشاوره‌های حقوقی-قضائی، روانشناسی، مددکاری اجتماعی، بازدید از بند نسوان زندان‌ها، برگزاری کارگاه‌های آموزشی حقوق شهروندی و ... ارائه می‌کنند.

در جمهوری اسلامی ایران، مبارزه با خشونت علیه زنان در سطوح پیشگیری، حمایتی و ترمیمی همواره مورد اهتمام قرار دارد. جدول شماره (۱۰)، اهم فعالیت‌هایی که در سال‌های اخیر در راستای مبارزه با خشونت علیه زنان به عمل آمده است را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۱۰): اهم اقدامات در راستای مبارزه با خشونت علیه زنان در سال‌های اخیر

اهم اقدامات
تدوین لایحه ۴۵ ماده‌ای جرم انگاری انواع خشونت علیه زنان در تمامی عرصه‌های خانوادگی و اجتماعی تحت عنوان «ارتقای امنیت و حفاظت از زنان در برابر آسیب‌ها»
خدمت‌رسانی سامانه اورژانس اجتماعی ۱۲۳ بهزیستی به زنان در معرض آسیب یا آسیب‌دیده
فعالیت کمیته ملی پیشگیری از خشونت در سطح ملی در معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه با هدف مقابله با خشونت از جمله خشونت خانگی و انجام مداخلات تخصصی در خانه‌های امن برای حمایت از زنان و کودکان
تأمین محل امن برای زنان خشونت‌دیده و ارائه خدمات تخصصی شامل خدمات مددکاری اجتماعی، روانشناسی، حقوقی و پزشکی به آنان
راه اندازی سامانه جدید ۱۴۸۰ برای مواجهه با کودک آزاری و همسر آزاری (با استفاده از ۴۰۰ نفر از کارشناسان ارشد و دکترای روانشناسی)
انجام مشاوره در سازمان بهزیستی کشور در دوران بیماری کرونا به صورت رایگان و شبانه روزی برای مواجهه با پدیده کودک و همسر آزاری
آگاهی، اطلاع رسانی و حساس سازی عمومی نسبت به پدیده خشونت خانگی علیه زنان، کودکان، معلولان و سالمندان در قالب پیامک و هشدارهای رسانه‌ای در دوران کرونا

اهم اقدامات

تشکیل کمیته منع خشونت خانگی در راستای مبارزه قانونی و مدنی با خشونت خانگی و ایجاد راه‌های عدالت‌محور جهت احقاق حقوق قربانیان و آزاردیدگان در کانون وکلای دادگستری مرکز از تیرماه ۱۳۹۷ و انجام فعالیت‌هایی از جمله برگزاری کارگاه‌های آموزشی متعدد برای گروه‌های مختلف از جمله برای سازمان‌های مردم‌نهاد، مشاوره رایگان به افراد آسیب‌دیده، وکالت رایگان پرونده‌های قضائی مربوطه و ...

طراحی و اجرای طرح ارتقای تاب‌آوری اجتماعی زنان و خانواده برای ۳۱ استان در ۱۱۰۰ نقطه کشور با استفاده از برگزاری کارگاه‌های متعدد آموزشی-مشورتی با موضوع توان‌افزایی و ارتقای تاب‌آوری و توانمندسازی کارشناسان اورژانس اجتماعی، زنان و خانواده‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب و اعضای سازمان‌های مردم‌نهاد با تاکید بر مناطق حاشیه نشین، آسیب‌دیده و آسیب‌پذیر

با توجه به اینکه در بخش‌هایی از کشور به دلیل شرایط جغرافیایی، دختران و پسران در سنین پائین به بلوغ جسمی و جنسی رسیده و نیاز به ازدواج دارند و بعضاً ازدواج آنها بدون نظارت قانون انجام می‌پذیرفته است، قانونگذار این امر را مشروط به رعایت ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی (عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال تمام شمسی و پسر قبل از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام شمسی منوط به اذن ولی، به شرط مصلحت با تشخیص دادگاه صالح) نموده است. نظام قضایی با جدیت تمام، نسبت به این گروه از ازدواجها مطابق قانون نظارت می‌نماید. این نظارت‌ها از جمله با استناد به ماده ۶۴۶ قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱۳۷۵)^۱، مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی^۲ و ماده ۵۰ قانون حمایت خانواده (۱۳۹۱)^۳ صورت می‌پذیرد. همچنین، بنابر ماده ۵۶ قانون اخیر، هر سردفتر رسمی که بدون اخذ گواهی یا برخلاف مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی به ثبت ازدواج اقدام کند به محرومیت درجه چهار، موضوع قانون مجازات اسلامی،

(۱) ازدواج قبل از بلوغ بدون اذن ولی ممنوع است چنانچه مردی با دختری که به حد بلوغ نرسیده بر خلاف مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی و تبصره ذیل آن ازدواج نماید، به حبس تعزیری از شش ماه تا دو سال محکوم می‌گردد.

(۲) عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال تمام شمسی و پسر قبل از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام شمسی منوط به اذن ولی، به شرط مصلحت با تشخیص دادگاه صالح است.

(۳) هرگاه مردی بر خلاف مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی و تبصره ذیل آن ازدواج نماید به حبس تعزیری از شش ماه تا دو سال محکوم می‌گردد. هرگاه ازدواج مذکور به واقعه منتهی به نقص عضو یا مرض دائم زن منجر گردد، زوج علاوه بر پرداخت دیه به حبس تعزیری درجه پنج (حبس بیش از ۲ تا ۵ سال) و اگر واقعه منتهی به فوت زن شود، زوج علاوه بر پرداخت دیه به حبس تعزیری درجه چهار (حبس بیش از ۵ تا ۱۰ سال) محکوم می‌شود. تبصره- هرگاه ولی قهری، مادر، سرپرست قانونی یا مسئول نگهداری و مراقبت و تربیت زوجه در ارتکاب جرم موضوع این ماده تأثیر مستقیم داشته باشند، به حبس تعزیری درجه شش (حبس بیش از ۶ ماه تا ۲ سال) محکوم می‌شوند. این حکم در مورد عاقد نیز مقرر است.

از اشتغال به سردفتری محکوم می‌شود. باید توجه داشت در حالی که قوانین با دقت بالا از ازدواج اجباری ممانعت به عمل آورده و مرتکبین احتمالی را قابل پیگرد می‌شناسد، در اکثریت موارد ارجاعی به دادگاه‌های خانواده در سال‌های اخیر با رویه قضائی قضات مواجه شده‌اند و از اجازه صدور ازدواج به این دختران ممانعت به عمل آمده است.

سازمان‌های مردم‌نهاد و خیریه فعال در موضوع زنان

در جمهوری اسلامی ایران، علاوه بر بخش‌های مختلف حاکمیت و دستگاه‌های رسمی، بخش خصوصی بالاخص سمن‌ها (سازمان‌های مردم‌نهاد) نیز در حوزه زنان و خانواده فعال هستند و به ارائه خدمات و آموزش‌های لازم به زنان می‌پردازند. سازمان‌های مردم‌نهاد در ایران نیز همچون سایر کشورهای دنیا، به‌طور مستقل یا با همکاری نهادهای دولتی کارکرد موثری در حل چالش‌های زنان، کودکان، بیماران و سایر افراد آسیب‌پذیر ایفاء می‌کنند.

در جمهوری اسلامی ایران ۲۷۳۳ سازمان غیردولتی فعال زنان، در موضوعات مختلف اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، صنعتی، خدماتی، آموزشی و خیریه‌ای فعالیت می‌نمایند. علاوه بر این در حال حاضر ۱۸ درصد از کل سازمان‌های غیردولتی کشور در حوزه محیط زیست و تغییرات اقلیم فعالیت می‌کنند.

در سال‌های اخیر سازمان‌های مردم‌نهاد به منظور تقویت بنیه اقتصادی زنان اقشار آسیب‌پذیر اقداماتی خدماتی به شرح جدول زیر را ارائه داده‌اند:

جدول شماره (۱۱): اهم اقدامات سازمان‌های مردم‌نهاد به منظور تقویت بنیه اقتصادی زنان

اقشار آسیب‌پذیر

اهم اقدامات
اشتغال‌زایی برای زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست در زمینه‌های مختلف نظیر مشاغل خانگی، صنایع تبدیلی و مواد غذایی، صنایع دستی، تولید پوشاک و ...
پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه به بانوان آسیب‌خورده و آسیب‌پذیر
تأمین رایگان نیازهای ضروری نظیر تهیه خوراک، پوشاک، مسکن، بهداشت و ... برای برخی زنان و دختران آسیب‌دیده

اهم اقدامات

ایجاد فرصت‌های اشتغال برای زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست
اجرای ۱۶ طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار در ۱۲ استان کشور
ایجاد ۳۶۰ مرکز برای نگهداری و حمایت از زنان آسیب‌دیده در کشور که به ارائه خدمات اجتماعی، روحی و روانی به زنان آسیب‌دیده و یا در معرض آسیب و همچنین به توانمندسازی و حرفه‌آموزی زنانی که در این مراکز نگهداری می‌شوند، می‌پردازند
راه اندازی مرکز رشد و توسعه کارآفرینی ویژه مهارت‌آموزی و اشتغال‌زایی زنان سرپرست خانوار
حمایت از زنان و دختران آسیب‌دیده و رفع نیازهای مادی و معنوی آنان با در اختیار گذاشتن کمک‌های نقدی، تهیه مواد غذایی یا سبد خانوار، کمک هزینه تحصیلات دانشجویی، کمک هزینه درمانی، کمک هزینه تحصیلی فرزندان، کمک هزینه پوشاک و کفش و غیره، کمک هزینه اجاره مسکن و رهن، کمک هزینه آب، برق و گاز، کمک هزینه جهیزیه، کمک هزینه ملزومات پزشکی، خدمات فرهنگی آموزشی و پژوهشی، تأمین هزینه‌های سرمایه‌ای از طریق اعطای وام‌های بلاعوض با جذب کمک‌های افراد حقیقی و حقوقی خیر

برخی خواسته‌های تحقق‌یافته زنان در جمهوری اسلامی ایران در ابعاد حقوقی - قضائی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، آموزشی و بهداشتی

۱) خواسته برابری دیه زن و مرد: درخصوص حوادث رانندگی مطابق ماده ۱۰ قانون بیمه اجباری در صورت وقوع حادثه، بیمه‌گر مکلف است، خسارت وارده به زیاندیدگان را بدون لحاظ جنسیت و دین تا سقف تعهدات بیمه‌نامه پرداخت کند. در پرداخت خسارات رانندگی هیچ تفاوتی بین زن و مرد نمی‌باشد. در مورد دیه قتل زن، مطابق ماده ۵۵۰ قانون مجازات اسلامی، دیه قتل زن نصف دیه زن می‌باشد. اما مطابق تبصره این ماده، مابه‌التفاوت دیه زن تا سقف دیه مرد از صندوق تأمین خسارت‌های بدنی پرداخت می‌گردد.

۲) خواسته تأسیس دادگاه خانواده: دادگاه خانواده، دادگاهی است که قوه قضائیه به موجب قانون حمایت از خانواده (۱۳۹۱)، صرفاً به منظور رسیدگی به اختلافات مرتبط با امور خانواده تأسیس کرده است. به موجب این قانون، قوه قضائیه مکلف شد در هر حوزه قضایی به تعداد کافی شعبه دادگاه خانواده تشکیل دهد. بر طبق قانون فوق، وجود قاضی مشاور زن علاوه بر قاضی رسیدگی‌کننده نیز پیش‌بینی شده است و قضات این دادگاه باید متاهل و حداقل دارای چهار سال سابقه خدمت قضایی باشند. دادگاه خانواده در موارد زیر صلاحیت رسیدگی دارد: نامزدی و خسارات ناشی از برهم زدن آن؛ نکاح دائم، موقت و اذن در نکاح؛ شروط ضمن عقد نکاح؛ ازدواج مجدد؛ جهیزیه؛ مهریه؛ نفقه زوجه و اجرت المثل ایام زوجیت؛ تمکین و نشوز؛ طلاق، رجوع، فسخ و انفساخ نکاح، بذل مدت و انقضای آن؛ حضانت و ملاقات طفل؛ نسب؛ رشد، حجر و رفع آن؛ ولایت قهری، قیمومت، امور مربوط به ناظر و امین اموال محجوران و وصایت در امور مربوط به آنان؛ نفقه اقارب؛ امور راجع به غایب مفقود الاثر؛ سرپرستی کودکان بی سرپرست؛ اهدای جنین؛ تغییر جنسیت.

لازم به ذکر است در رسیدگی به پرونده‌های خانواده (موارد مذکور)، دادگاه محل اقامت زن (زوجه) و محل اقامت خواننده، هر دو صالح به رسیدگی می‌باشند.

۳) درخواست زنان بیوه برای جلوگیری از قطع مستمری شوهر پس از فوت و تعلق حقوق و مستمری همسر پس از فوت به آنان: بر اساس بند های ۱ و ۲ ماده ۴۸ قانون حمایت از خانواده مصوب ۱۳۹۱:

- زوجه دائم متوفی از حقوق وظیفه یا مستمری وی برخوردار می‌گردد و ازدواج وی مانع دریافت حقوق مذکور نیست و در صورت فوت شوهر بعدی و تعلق حقوق به زوجه در اثر آن، بیشترین مستمری ملاک عمل است.

- دریافت حقوق بازنشستگی یا از کارافتادگی، مستمری از کارافتادگی یا بازنشستگی حسب مورد توسط زوجه متوفی مانع از دریافت حقوق وظیفه یا مستمری متوفی نیست.

۴) درخواست حضور قضات زن در دادگاه‌ها از سوی حقوقدانان و زنان فعال: طبق ماده ۲ قانون حمایت از خانواده ۱۳۹۱، دادگاه خانواده با حضور رئیس یا دادرس علی البدل و قاضی مشاور زن تشکیل می‌گردد قوه قضائیه موظف است حداکثر ظرف پنج سال به تأمین قاضی مشاور زن برای کلیه دادگاه‌های خانواده اقدام کند. اکنون بیش از ۱۱۲۱ قاضی زن در دادگاه‌ها مشغول به فعالیت هستند.

۵) درخواست کودکان بی سرپرست از سوی دختران و زنان بدون شوهر: این خواسته در ماده ۵ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بدسرپرست و بی سرپرست مصوب ۱۳۹۲ مورد توجه قرار گرفته است. برابر این ماده افراد زیر می‌توانند سرپرستی کودکان و نوجوانان مشمول این قانون را از سازمان درخواست نمایند:

- زن و شوهری که پنج سال از تاریخ ازدواج آنان گذشته باشد و از این ازدواج صاحب فرزند نشده باشند، مشروط به اینکه حداقل یکی از آنان بیش از سی سال سن داشته باشد.

- زن و شوهر دارای فرزند مشروط بر اینکه حداقل یکی از آنان بیش از سی سال سن داشته باشد.

- دختران و زنان بدون شوهر در صورتی که حداقل سی سال سن داشته باشند، منحصرأ حق سرپرستی انان را خواهند داشت.

۶) درخواست صدور مجوز تلقیح مصنوعی از سوی زنان نابارور: برای تحقق این خواسته، قانون نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور در سال ۱۳۸۲ و آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور در سال ۱۳۸۳ (هیأت وزیران) تصویب شده است.

۷) حق برخورداری وراثت قانونی از حقوق بازنشستگی از سوی زنان کارمندان زن: ماده ۸۲ قانون تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۸۲)، به شرایط برخورداری وراثت بیمه شده زن از مستمری وی و ماده ۸۳ این قانون نیز، به سهم مستمری هر یک از بازماندگان بیمه شده متوفی اشاره دارد. بر این اساس، بازماندگان بیمه شده زن با شرایط زیر از مستمری استفاده خواهند کرد:

- شوهر مشروط بر اینکه اولاً تحت تکفل زن بوده، ثانیاً سن او از شصت سال متجاوز باشد یا طبق نظر کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ این قانون از کارافتاده بوده و در هر حال مستمری از سازمان دریافت نکند.

- فرزندان در صورت حائزبودن شرایط زیر، از مستمری استفاده خواهند کرد:
 • پدر آنها در قید حیات نبوده یا واجد شرایط مذکور در بند اول این ماده باشد و از مستمری دیگری استفاده نکند.

• سن آنها کمتر از هجده سال تمام باشد و یا منحصراً به تحصیل اشتغال داشته باشند تا پایان تحصیل و یا به علت بیماری یا نقص عضو طبق گواهی کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ این قانون قادر به کار نباشند.

- پدر و مادر در صورتی که اولاً تحت تکفل او بوده، ثانیاً سن پدر از شصت سال و سن مادر از پنجاه و پنج سال تجاوز کرده باشد و یا آن که به تشخیص کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ این قانون از کارافتاده باشند و در هر حال، مستمری از سازمان دریافت ندارند.

۸) درخواست حمایت از حقوق زنان و کودکان در نهاد قوه قضائیه از سوی فعالان حقوق زنان: بر اساس قانون تأسیس دفتر حمایت از حقوق زنان و کودکان در نهاد قوه قضائیه و استان‌های سراسر کشور (مصوب سال ۱۳۸۱) در تمامی استان‌ها، دفاتر مذکور تحت نظر رؤسای کل دادگستری به منظور نظارت بر روند رسیدگی به پرونده‌های مربوط به زنان، اطفال و نوجوانان بزه کار به ویژه در جهت تسریع در رسیدگی، صدور احکام متناسب و اهتمام به اصلاح و تربیت آنان؛ حمایت از زنان، اطفال و نوجوانان بزه دیده؛ و ارتقای کیفی آموزش قضات دادگاه‌های اطفال تشکیل شده است.

۹) درخواست منع ازدواج زودهنگام دختران قبل از رسیدن به سن بلوغ از سوی دختران مجرد: با توجه به اینکه در بخش‌هایی از کشور به دلیل شرایط جغرافیایی، دختران و پسران در سنین پائین به بلوغ جسمی و جنسی رسیده و نیاز به ازدواج دارند و بعضاً ازدواج آنها بدون نظارت قانون انجام می‌پذیرفته است، قانونگذار این امر را مشروط به رعایت ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی (عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال تمام شمسی و پسر قبل از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام شمسی منوط به اذن ولی، به شرط مصلحت با تشخیص دادگاه صالح) نموده است. نظام قضایی با جدیت تمام، نسبت به این گروه از ازدواج‌ها مطابق قانون نظارت می‌نماید. این نظارت‌ها از جمله با استناد به ماده ۶۴۶ قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱۳۷۵)،^۴

۴) ازدواج قبل از بلوغ بدون اذن ولی ممنوع است چنانچه مردی با دختری که به حد بلوغ نرسیده بر خلاف مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی و تبصره ذیل آن ازدواج نماید به حبس تعزیری از شش ماه تا دو سال محکوم می‌گردد.

مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی^۵ و ماده ۵۰ قانون حمایت خانواده (۱۳۹۱)^۶ صورت می‌پذیرد. همچنین بنابر ماده ۵۶ قانون اخیر، هر سردفتر رسمی که بدون اخذ گواهی یا برخلاف مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی به ثبت ازدواج اقدام کند به محرومیت درجه چهار، موضوع قانون مجازات اسلامی، از اشتغال به سردفتری محکوم می‌شود. باید توجه داشت درحالی که قوانین با دقت بالا از ازدواج اجباری ممانعت به عمل آورده و مرتکبین احتمالی را قابل پیگرد می‌شناسد، در اکثریت موارد ارجاعی به دادگاه‌های خانواده در سال‌های اخیر با رویه قضائی قضات مواجه شده‌اند و از اجازه صدور ازدواج به این دختران ممانعت به عمل آمده‌است.

۱۰) درخواست مجوز سقط جنین از سوی برخی زنان باردار: طبق ماده ۷۱۸ قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱۳۹۲)، در صورت تشخیص پزشکان مبنی بر تهدید جنین بر سلامتی مادر، بر اساس دستور مراجع قضایی سقط جنین امکان‌پذیر می‌باشد. در قانون جوانی جمعیت (مصوب ۱۴۰۰) نیز نحوه تشخیص و صدور مجوز سقط جنین به طور کاملاً مشخص ذکر شده است.

۱۱) درخواست تقسیم اموال زوجین پس از جدایی: بر طبق ماده ۱۱۱۹ قانون مدنی، زوجین می‌توانند ضمن عقد نکاح هر شرطی را که مخالف قانون و شرع نباشد، پیش‌بینی کنند؛ از جمله اینکه زوجین می‌توانند شرط تقسیم دارایی را هر گونه که تمایل داشته باشند توافق کنند و سردفتر ازدواج نیز ملزم است شروط زوجین را در عقدنامه مکتوب کند. آنچه در حال حاضر به صورت شرط چاپی در سند ازدواج آمده است و زوجین به دلخواه و تمایل خود می‌توانند آن را امضاء کنند، چنین است: «چنانچه طلاق بنا به درخواست زوجه نباشد و طبق تشخیص دادگاه، تقاضای طلاق ناشی از تخلف زن از وظایف همسری یا سوء اخلاق و رفتار وی نباشد، زوج مکلف است تا نصف دارایی موجود خود را که در ایام زناشویی با زوجه به دست آورده یا معادل آن را، به صورت بلاعوض به زوجه منتقل نماید».

۵) عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال تمام شمسی و پسر قبل از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام شمسی منوط به اذن ولی، به شرط مصلحت با تشخیص دادگاه صالح است.

۶) هرگاه مردی بر خلاف مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی و تبصره ذیل آن ازدواج نماید به حبس تعزیری از شش ماه تا دو سال محکوم می‌گردد. هرگاه ازدواج مذکور به واقعه منتهی به نقص عضو یا مرض دائم زن منجر گردد، زوج علاوه بر پرداخت دیه به حبس تعزیری درجه پنج (حبس بیش از ۲ تا ۵ سال) و اگر واقعه منتهی به فوت زن شود، زوج علاوه بر پرداخت دیه به حبس تعزیری درجه چهار (حبس بیش از ۵ تا ۱۰ سال) محکوم می‌شود. تبصره- هرگاه ولی قهری، مادر، سرپرست قانونی یا مسئول نگهداری و مراقبت و تربیت زوجه در ارتکاب جرم موضوع این ماده تأثیر مستقیم داشته باشند به حبس تعزیری درجه شش (حبس بیش از ۶ ماه تا ۲ سال) محکوم می‌شوند. این حکم در مورد عاقد نیز مقرر است.

۱۲) درخواست اعطای تابعیت ایرانی به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی: بر اساس ماده واحده قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی (سال ۱۳۸۵)، فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده یا حداکثر تا یک سال پس از تصویب این قانون در ایران متولد می‌شوند، می‌توانند بعد از رسیدن به سن هجده سال تمام تقاضای تابعیت ایرانی نمایند. این افراد در صورت نداشتن سوء پیشینه کیفری یا امنیتی و اعلام رد تابعیت غیرایرانی، به تابعیت ایران پذیرفته می‌شوند. طبق آیین نامه اعطای تابعیت ایران به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی (مصوب ۱۳۹۹)، اشخاص زیر متقاضی اعطای تابعیت ایرانی به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی تلقی می‌شوند: هر زن ایرانی که با مرد غیرایرانی ازدواج کرده و در نتیجه این ازدواج، دارای فرزند زیر (۱۸) سال باشد؛ هر فردی که از مادر ایرانی و پدر غیرایرانی متولد شده و بیش از (۱۸) سال تمام داشته باشد.

جدول زیر نیز نتایج اجرای آیین نامه اعطای تابعیت ایران به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی تا نیمه اول سال ۱۴۰۰ را نشان می‌دهد.

نتایج اجرای آیین نامه اعطای تابعیت ایران به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی تا نیمه اول سال ۱۴۰۰

سال	تعداد کل پیش ثبت نام شده	پرونده‌های تکمیل شده	صدور شناسنامه
۱۳۹۹	۹۶,۹۷۰	۱۴۰۴۸	۱۱۱۰
نیمه نخست ۱۴۰۰		۱۵۴۴۴	۵۸۱۳
جمع		۲۹۷۹۲	۶۹۲۳

۱۳) درخواست مرخصی زایمان از سوی زنان شاغل: هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۶ مصوب نمود که: مدت مرخصی زایمان (یک و دو قلو) زنان شاغل در بخش‌های دولتی و غیردولتی نه ماه تمام با پرداخت حقوق و فوق‌العاده‌های مربوط تعیین می‌شود. همسران

افراد یادشده نیز از دو هفته مرخصی اجباری (تشیویقی) برخوردار می‌شوند. مفاد این تصویب‌نامه به مادرانی که سن فرزند آنان به نه ماهگی نرسیده است نیز تسری می‌یابد و مدت مرخصی آنان تا نه ماهگی نوزاد افزایش می‌یابد.

همچنین در این خصوص اقدام به تصویب الحاق یک تبصره به بند ۱ تصویب‌نامه مربوط به مدت مرخص زایمان و افزایش مرخصی زایمان زنان شاغل در بخش‌های دولتی و غیردولتی از ۶ ماه به ۹ ماه با پرداخت حقوق و مزایا در هیأت دولت در ۱۴۰۰/۰۲/۲۶ شده است. پدران نیز می‌توانند ۱۴ روز مرخصی برای تولد فرزندشان دریافت کنند و این در راستای کمک به پدران برای مشارکت فعالتر در مراقبت از کودکان است.

بند الف ماده ۱۷ قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده نیز به این موضوع اشاره دارد: «مدت مرخصی زایمان با پرداخت تمام حقوق و فوق‌العاده‌های مرتبط به نه ماه تمام افزایش یابد. در صورت درخواست مادر تا دو ماه از این مرخصی در ماه‌های پایانی بارداری قابل استفاده است. مرخصی مزبور برای تولد دوقلو و بیشتر، دوازده ماه می‌باشد. در مواردی که مرخصی زایمان موجب اخلال در کار بخش خصوصی گردد، پس از تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هزینه تحمیل شده توسط دولت جبران خواهد شد.» که این حکم نسبت به همه مستخدمین و کارکنان در کلیه بخش‌های دولتی و غیردولتی لازم‌الاجرا می‌باشد.

۱۴) درخواست امکان خدمت نیمه‌وقت بانوان از سوی زنان شاغل: بر اساس ماده واحده قانون مربوط به خدمت نیمه‌وقت بانوان (سال ۱۳۶۲)، وزارتخانه‌ها و موسسات مشمول قانون استخدام کشوری و شرکت‌های دولتی و موسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، می‌توانند در صورت تقاضای بانوان کارمند رسمی و ثابت خود و موافقت بالاترین مقام مسئول، خدمت آنها را نیمه‌وقت تعیین نمایند.

۱۵) درخواست دریافت حقوق برای امرار معاش از سوی زنان آسیب‌دیده: مواد ۹ و ۱۲ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی به موضوع مشمولین حق عائله‌مندی و نحوه پرداخت آن اختصاص دارد. مطابق تبصره ماده ۹ قانون مذکور، مستخدمین زن شاغل و بازنشسته و وظیفه‌بگیر مشمول این قانون که دارای همسر نبوده و خود به تنهایی متکفل مخارج فرزندان می‌باشند، از مزایای کمک هزینه عائله‌مندی بهره‌مند می‌شوند. مقنن شرایطی را فراهم نموده است تا زنان مطلقه، بیوه و یا حتی زنانی که همسر از کار افتاده دارند، بتوانند از حقی به نام حق عائله‌مندی بهره‌مند گردند. از طرفی، بر اساس همین ماده زنانی

که در دوره پیش از ازدواج حق عائله‌مندی دریافت می‌کرده‌اند، پس از طلاق یا فوت همسرشان می‌توانند مجدداً از دریافت این مزیت قانونی بهره‌مند گردند.

۱۶) درخواست تأسیس مهدهای کودک در کنار مراکز آموزش عالی و ادارات از سوی زنان دانشجو و شاغل: ماده ۲۲ قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده، تأمین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل را پیش‌بینی نموده است. بر اساس این ماده: «کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله سازمان‌ها و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و کلیه شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها موظفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این قانون به منظور تکریم و حفظ حقوق مادر و کودک، با طراحی، احداث و تجهیز تمامی ساختمان‌ها و اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی و رفاهی تحت اختیار یا نظارت خود، اقدام به تأمین فضای مناسب جهت رفع نیازهای نوزادان، کودکان و مادران باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودکان نمایند.»

۱۷) درخواست بیمه اجتماعی زنان خانه‌دار از سوی آنان: طبق قوانین بیمه تأمین اجتماعی، تمامی زنان خانه‌داری که تمایل به پرداخت حق بیمه بر اساس مقررات بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد را دارند و فاقد رابطه استخدامی و مزدبگیری با مؤسسات و کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی می‌باشند، می‌توانند در صورت احراز شرایط مقرر و با مراجعه به نزدیکترین شعبه محل سکونت و یا اشتغال خویش و با اعلام شغل خود به صورت خوداظهاری مبادرت به ارائه تقاضا، انعقاد قرارداد بیمه و پرداخت حق بیمه نمایند و به تبع آن حسب مورد مطابق ضوابط از تعهدات قانونی مربوطه شامل بازنشستگی، از کارافتادگی، فوت و خدمات درمانی سازمانی برخوردار شوند.

۱۸) درخواست بازنشستگی پیش از موعد از سوی پرستاران زن: برای حضور کمتر پرستاران در بیمارستان، قوانینی مثل قانون سخت و زیان‌آور بودن شغل پرستاری در سال ۱۳۶۸ وضع شده است. به موجب این قانون، پرستاران زن با ۲۰ سال سابقه کار می‌توانند با پنج سال بخشودگی و ۲۵ روز حقوق در ماه بازنشسته شوند. مشمولین قانون کار یعنی پرستاران شاغل در بخش خصوصی نیز با ۲۰ سال سابقه کار، شامل ۱۰ سال بخشودگی و ۳۰ روز حقوق می‌شوند.

۱۹) درخواست تشکیل سازمان مردم‌نهاد از سوی فعالان حقوق زنان: یکی از عرصه‌های مهم فعالیت‌های زنان، سازمان‌های غیردولتی و نهادهای مدنی می‌باشد. برای فعالیت بانوان در

قالب سازمان‌های مردم‌نهاد و اخذ مجوز تأسیس سمن برای زنان هیچ منع قانونی وجود ندارد و زنان همانند مردان می‌توانند درخواست خود را برای اخذ مجوز به وزارت کشور و سایر مراجع صادرکننده مجوز ارائه نمایند. در سال ۱۳۷۵، تعداد ۵۵ سمن برای زنان یا توسط آنان ایجاد شده بود. در سال ۱۳۹۹، ۲۷۲۲ سمن در حوزه زنان و خانواده فعالیت داشتند.

۲۰) درخواست ایجاد یک زندان تخصصی برای زنان از سوی زنان زندانی: در همه استان‌های کشور زنان زندانی در یک بند یا زندان منفک از مردان زندانی نگهداری می‌شوند. بر اساس آیین‌نامه اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور (مصوب ۱۴۰۰)، تدابیر حمایتی برای نگهداری از زنان زندانی در نظر گرفته شده است از جمله ممنوعیت نگهداری جداگانه در اتاق یک نفره برای زنان باردار و زنان همراه فرزند در مؤسسه، عدم الزام زنان زندانی برای استفاده از چادر در مواقع اعزام از زندان، ممنوعیت ورود تمامی کارکنان مرد به زندان زنان به جز مقامات دارای مجوز، اولویت زنان در برخورداری از اختصاص امکانات و امور رفاهی، قرار گرفتن زنان باردار، طفل شیرخوار و مادر وی تحت رژیم خاص غذایی، داشتن امتیاز زنان بالای ۵۰ سال، زنان سرپرست خانوار، مادران دارای فرزند کمتر از پانزده سال سن و ... برای بهره‌مندی از مرخصی.

۲۱) درخواست اعطای مرخصی به زنان شاغل دارای فرزندخوانده: مطابق ماده ۲۱ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست (مصوب ۱۳۹۲) شخصی که سرپرستی افراد تحت حمایت این قانون را برعهده می‌گیرد از مزایای حمایتی حق اولاد و مرخصی دوره مراقبت برای کودکان زیر سه سال (معادل مرخصی دوره زایمان) بهره‌مند می‌باشد. بیمه شده زنی که بر اساس قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست، کودک زیر ۳ سال را به فرزند خواندگی قبول می‌کند با ارائه مدارک و مستندات مربوطه از جمله قرار سرپرستی آزمایشی از مرجع ذیصلاح قضایی به همراه نامه اداره بهزیستی مربوطه می‌تواند از ۸۴ روز مرخصی، بابت مراقبت از کودک استفاده کند.

۲۲) درخواست امکان حضور در استادیوم از سوی زنان و دختران: امکان حضور زنان در ورزشگاه جهت تماشای مسابقات جهانی والیبال، بسکتبال و فوتبال فراهم گردید.

۲۳) درخواست معافیت فرزندان ذکور مشمول سربازی از سوی مادران سرپرست خانوار: طبق بند یک ماده ۴۴ مکرر قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی، یکی از فرزندان ذکور مادران فاقد شوهر تحت پوشش کمیته امداد حضرت امام (ره) و سازمان بهزیستی از انجام

خدمت دوره ضرورت معاف است. بر این اساس، در سال ۱۴۰۰، تعداد ۷۹۸ نفر از فرزندان ذکور خانواده‌های تحت پوشش از خدمت سربازی معاف شده‌اند.

۲۴) درخواست پرداخت دستمزد مساوی برای زنان و مردان در صورت انجام کار مساوی در شرایط مساوی از سوی زنان شاغل: بر اساس ماده ۳۸ قانون کار (مصوب ۱۳۹۲)، برای انجام کار مساوی که در شرایط مساوی در یک کارگاه انجام می‌گیرد، باید به زن و مرد مزد مساوی پرداخت شود. تبعیض در تعیین میزان مزد بر اساس سن، جنس، نژاد، قومیت، اعتقادات سیاسی و مذهبی ممنوع است.

۲۵) بازنشستگی پیش از موعد بدون شرط سنی از سوی زنان شاغل: بر اساس تبصره یک ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری، شرط سنی حداقل شصت سال سن برای زنان به عنوان یکی از شرایط بازنشستگی در دستگاه اجرایی منظور نمی‌گردد. بر این اساس، زنان می‌توانند با داشتن حداقل ۲۵ سال سابقه خدمت و با هر سنی، تقاضای بازنشستگی نمایند.

